

Csillagászat története

Kulin György könyveinek bibliográfiája

Kulin György (1905—1989) fontosabb műveinek, könyveinek időrendi felsorolásával emlékezzünk és tisztelgünk mozgalunk fáradhatatlan apostolára, lapunk támogatójára. Olvasóink mindegyike bizonyosan valamelyik Kulin-könyv hatására kezdett a csillagászat iránt érdeklődni. 1941-től 1984-ig 35 könyvet írt vagy szerkesztett illetve közreműködőként jegyzett. Témái között elsősorban a "távcső világák", az amatőr távcsőépítés szerepel, de sok ismeretterjesztő, elméleti gondolatokat közlő, úrkutatási, sőt sci-fi könyvet is írt.

Könyvek

Kulin György: A távcső világa I-II. kötet. (Haeffner Tivadar közreműködésével: 175—246 p.). Bp. 1941. Királyi Magyar Természettudományi Társulat Könyvkiadóvállalata. Egyetemi ny. 672 p.

Kulin György—Kolbenheyer Tibor szerk.: Csillagászati évkönyv az 1947. évre. Bp., 1946. Szerző. Globus ny. 48 p. Csillagok Világa.

Kulin György: Az élet csillagászati feltételei. Bp. 1947. Szerző. Globus ny. 32 p. Csillagok Világa Könyvek 2.

Kulin György—Kolbenheyer Tibor szerk.: Rádió, radar, rakéta a csillagászat szolgálatában. Bp., 1947. Szerző. Globus ny. 36 p. Csillagok Világa.

Kulin György—Kolbeheyer Tibor: Csillagászat az atom korszakában. Bp. (1947) Fővárosi ny. 96 p.

Kulin György szerk.: Csillagászati évkönyv az 1948. évre. Bp. 1947. Szerző. Csillagok Világa.

Kulin György: A Mars bolygóról. Bp. 1954. Egyetemi ny. 28 p. Útmutató a TTIT előadói számára. 147.

Kulin György: A távcsőoptika elemei. Bp. 1955. TTIT. Terv ny. Uránia kiskönyvek 1.

Kulin György: Optikai eszközök házi készítése. Bp. 1957. Uránia Ismeretterjesztő Bolt Tudományos Tanácsa. Kossuth ny. 34 p. Uránia ismeretterjesztő füzetek. 1.

Almár Iván—Aujeszky László—Galla Emil—Nagy István György—Sinka József: Az űrhajózás. Kulin György előszavával. (7—23. p.) Bp. 1957. Gondolat. Egyetemi ny. 243 p. Élet és Tudomány kiskönyvtár 2.

Kulin György—Zerinváry Szilárd: A távcső világa. Bp. 1958. Gondolat. Athenaeum ny. 538 p. A természet világa.

Kulin György—Róka Gedeon: A nagy Világmindenség. Bp. 1961. Kossuth. 511 p. Pártmunkások könyvtára.

Kulin György: A kis csillagász távcsöve. Bp. 1961. Táncsics. Ságvári ny. 115 p. Kis technikus könyvtár.

Kulin György: Új égitestek születnek. Bp. (1961) TIT. Terv ny. 20 p. Falusi füzetek.

Kulin György: Hogyan készítsünk távcsövet, mikroszkópot? Bp. 1962. Móra. Athenaeum ny. 160 p. Búvár könyvek, 23.

Kulin György: Az ember és a világmindenség. Bp. 1963. Gondolat. Terv ny. 119 p. Ismeretterjesztő kiskönyvtár, 52.

A Világmindenség — Az élő világ. Bp. 1963. Közgazdasági és Jogi. 642 p. Kultúra világa 1. A csillagászati rész (13—264. p.) egyik szerzője Kulin György.

Kulin György—Ponori Thewrewk Aurél: Űrhajós szakpróba. Bp. 1964. Ifjúsági Lapkiadó. 127 p. Magyar Űrtörők Szövetsége. Űrtörő próbafüzetek.

Természettudományi lexikon. Főszerk.: Erdey-Grúz Tibor. I—VI. kötet. Bp. 1964—1968. Akadémiai. A csillagászati részek egyik szerzője Kulin György.

Kulin György—Róka Gedeon: A Világegyetem. Bp. 1965. Gondolat. Állami ny. 354 p. Sikerkönyvek.

Kulin György—Kolozsváry György: Színes világegyetem. Bp. 1965. Gondolat. Athenaeum ny. 183 p. Színes könyvek.

Kulin György—Bartha Lajos—Szimán Oszkár—Szalay Mihály: Csillagászati alapismertetek. Bp. 1966. TIT 148 p. Szakosztályi füzetek. Fizika-csillagászat.

LYN, Q. G.—BIAN, A. F. (Kulin György—Fábián Zoltán): Üzen a nyolcadik bolygó. Fantasztikus regény. Bp. 1966. Magvető. Alföldy ny. 298 p.

Róka Gedeon—Kulin György szerk.: Csillagászati kisenciklopédia. Bp. 1969. Gondolat. Franklin ny. 236 p.

LYN, Q. G.—BIAN, A. F. (Kulin György—Fábián Zoltán): Az ellentmondások bolygója. Tudományos-fantasztikus regény. Bp. 1969. Táncsics. 209 p.

Kulin György: Távcsőtükör házi készítése. Bp. 1970. TIT. 64 p.

Kulin György—Trencsényi Imre—Kóczán László: A Hold világa. Tudományos show két részben. Műsorfüzet. Bp. 1970. TIT. 18 p. Uránia tudományos színházi esték.

LYN, Q. G.—BIAN, A. F. (Kulin György—Fábián Zoltán): Aster. Tudományos-fantasztikus regény. Bp. (1971) Magvető. 437 p.

Kulin György: Amit a csillagokról tudni kell! Csillagászat középiskolásoknak. Bp. 1972. Tankönyvkiadó. Szegedi ny. 97 p. A könyv 1975-ben második kiadásban is megjelent.

Kulin György: Kopernikusz élete és munkássága. Bp. 1973. TIT, Hazafias Népfront. 17 p.

Kulin György—Róka Gedeon szerk.: A távcső világa. Bp. 1975. Gondolat. Franklin ny. 886 p. A könyv 1980-ban második kiadásban is megjelent, átdolgozva és 952 oldalra bővítve.

Kulin György: Mit mondanak a csillagok? Bp. 1976. Gondolat. Zrínyi ny. 213p.

Kulin György: Bevezető gondolatok csillagászati szakkörök indításához. Bp. 1981. TIT. 22 p.

Kulin György: Távcsövek házi készítése. Bp. 1984. TIT Uránia Csillagvizsgáló. TIT ny. 80 p.

Évkönyvek cikkei

- 1956: A Mars bolygó nagy földközelsége 1956-ban. 96—118. p.
- 1958: A Mars megfigyelése az 1956-on nagy oppozícióban. 96—99. p.
A mesterséges holdak. 174—189. p.
- 1959: A Palomar-hegyi ötméteres távcső. 205—215. p.
- 1960: A csillagos égbolt megismerése. 118—128. p.
- 1961: A Világegyetem megismerésének új útjain. 122—130. p.
- 1962: Az elemek és a Naprendszer kora. 161—164. p.
Élet a kozmoszban mai szemmel. 164—181. p.
Az 1961. febr. 15-i napfogyatkozás. 231—232. p.
- 1964: Galilei távcsövei. 154—158. p.
- 1965: Űrhajózási, égimechanikai feladatmegoldások a középiskolában.
176—184. p.
- 1967: Csillagászati feladatmegoldások. 261—269. p.
- 1971: Égitestek légköre. 1960—1968. p.
- 1975: A Kohoutek (1973f) üstökös. 183—191. p.

A fentiek csak alapul szolgálhatnak a teljes bibliográfia összeállításához, amely jelentős munka lesz. A munkálatokhoz megjegyzendő, hogy a könyveknél azokat soroltuk fel, melyek a 16 oldalt terjedelmükben meghaladták, nyilván sok ennél kisebb cikk, kommentár fordul még elő. Az évkönyveknél itt csak a szakcikkeket vettük, az éves Uránia és szakosztályi beszámoló jelentéseket nem.

KESZTHELYI SÁNDOR

Előkerült az egri Specula kétszáz éves számiája

Elégé közismert, hogy a több mint két évszázada alapított egri Csillagásztorony — a "Specula" — felszerelésének zömét az akkoriban világszerte legjobbnak ítélt műszerkészítők: az angliai finomműszerészek és optikusok gyártották. A szép berendezést Esterházy Károly egri püspök (1725—1799) költségén Hell Miksa rendelte meg. A műszerészekkel (Hell ill. Esterházy kérésére) a greenwichi Királyi Obszervatórium híres igazgatója, Sir Nevil Maskelyne (1732—1811), az ötödik "királyi csillagász" (Royal Astronomer) tárgyalt.

A csillagda berendezésével kapcsolatos levelezés, Esterházy és Hell közt már régebben ismert. Amikor néhány éve az egykori greenwich-i intézetben, a ma múzeumnaként működő Régi Királyi Obszervatóriumban (Old Royal Observatory) megpróbáltam a magyar vonatkozású kapcsolatokat felkutatni, az egri beszerzésekre vonatkozó iratok keresése eredménytelen volt. A brit csillagászok azonban megígérték, hogy ha a levéltári anyag átvizsgálása során érdekességre akadnak, értesíteni fognak.

Nemrégiben Derek W. House kapitány úr, a múzeum nyugalmazott vezetője értesített, hogy Maskelyne életrajzának feldolgozása során átvizsgálta a királyi csillagász eredeti naplóját, és azokban az egri csillagvizsgáló